

ДАВИД РОЖНЯЙ

1665

Пътепис на Давид Рожняй. Давид Рожняй (1641—1718) бил един от най-способните дипломати на трансилванския княз Михаил Апафи (вж. за него бел. 1 при Янош Комароми!). Обходил почти целия Балкански полуостров. През 1669—1670 г. бил в Кандия на остров Крит, а през 1672 г. в Полша. Пътуването с мисии, възложени му от трансилванския княз става през годините 1665—1670. За обходените земи е оставил ценни описания. Един от най-подробните пътеписи се отнася за остров Крит за някои подробности за морето там, характерни особености за морските фарове, за приливи и отливи и други, които за нас тук не са от значение.

Посоката на пътуването му през България била познатият път Пазарджик — Пловдив и по-нататък през Одрин и Силиврия за Цариград. През тия места той минал през 1665 г.

И неговият пътепис се намира, както и на някои други маджарски пътешественици от това време, в Monumenta Historiae hungarica, дял II, 282—210, 337—340, 504—510.

Извлечение от текста на пътеписа на Давид Рожняй:

29 юни 1665. Като тръгнахме от София с водача на 1 юли стигнахме до една твърде тясна планина¹, по-тясна от която досега не бях виждал; като излязохме от тук, дойдохме по твърде тесни места в едно турско село на име Сарембей (Сархан Баг)², макар и да не спазме на твърде хубаво място.

Пристигнахме в Татарпазарджик (Татарпазан)³. Угледно градче, в него има около девет-десет джамии, тук ни очакваше доставчикът на храна на нашия господар.

Дойдохме във Филипопол, родното място на великия и прочут Александър. Като влязохме в града отседнахме в хана на Шпотна от Влашко; наляхме си и много хубаво вино, по четири аспри оката. Едва ли съм виждал по-хубаво място в Турция, състои се от четири хълма, които се издигат един до други наред, но на най-крайния, като най-висок къщи няма, сетне има (и)

¹ Сигурно става дума за Траяновите врата.

² Някогашното Сарамбей, днешният град Септември.

³ Пазарджик.

такъв хълм, в полите на който вече има къщи; разказват, че между двата хълма се намирало жилището на Александър; третият е най-малък от всички, хълмче, на върха му има параклис; казват, че някога на него може да е имало крепост; четвъртият е дългичък, островърх, на него, от двете страни е разположена по-хубавата част на града: Край него тече река Марица, на християнски език, турците я наричат Меридже (Мерич), трябва да е голяма, като река Наги Кюкьолюль⁴, над нея има хубав дървен мост.

Минахме през Харманли (Хартиман), там има хубав мост и джамия, същият ден пристигнахме и на моста, направен по поръчение на Мустафа паша, подобен по хубост на който не съм виждал, на него могат да се сместят две коли и е дълъг и угледен; хляб обаче тук не намерихме и се оттеглихме край една малка рекичка, като накарахме да ни донесат стъклена чаша вино от селото.»

По-нататъшното описание през Одрин и Силиврия до Цариград не съдържа интересни за нас неща.

⁴ Това е маджарското име на днешната река в Румъния — (Трансилвания) — Търнава, чиято дължина е 190 км.